

รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ*

THE MODEL OF EDUCATIONAL MANAGEMENT PROGRAM

OF RAJABHAT UNIVERSITY

อำนาจ บุญประเสริฐ

Amnat Boonprasert

จินดา ศรีญาณลักษณ์

Chinda sriyanalugsana

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Western University, Thailand

E-mail: amnat579@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารหลักสูตรการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ การวิจัยเป็นแบบผสมผสาน โดยใช้เทคนิคเดลฟายจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำนวน 19 คน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง และวิธีการบอกต่อ และการวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการนำไปปฏิบัติจริง โดยกลุ่มตัวอย่างจากประธานและกรรมการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์, แบบสอบถาม โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัย ควอไทล์ การหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

---

* Received 1 July 2019; Revised 14 August 2019; Accepted 20 August 2019

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการ การอำนวยความสะดวก/การนำ การควบคุม/กำกับ/ติดตาม

2. รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงตั้งแต่ระดับมากถึงมากที่สุด ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดการ ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการควบคุม/กำกับ/ติดตาม ค่าเฉลี่ย 4.23 3.68 3.89 และ 4.60 ตามลำดับ

คำสำคัญ: รูปแบบ, การบริหารจัดการหลักสูตร, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏ

Abstract

The purpose of this research is to: 1) study the elements of the curriculum management model of educational administration of Rajabhat University 2) to evaluate the appropriateness of the curriculum management model of educational administration of Rajabhat University Research is integrated. By using Delphi technique from the sample group who are experts in curriculum management in the field of educational administration in the number of 19 people using a random sampling method And how to tell And analysis of the appropriateness of the curriculum management model of the Rajabhat University administration in practical implementation By the sample group from the president and the executive committee of the curriculum of educational administration in the amount of 100 people Standard Deviation And content analysis

The research found that

1. The curriculum management model in the field of educational administration of Rajabhat University has four components, consisting of organization planning Director / Adoption Control / Directing / Tracking

2. The curriculum management model in the field of educational administration of Rajabhat University is feasible in the actual implementation from the highest to the most, including planning. Organization Director And the control / supervision / monitoring of the average 4.23 3.68 3.89 and 4.60 respectively

Keywords: Form, Course Management, Academic Administration, Rajabhat University

บทนำ

โลกยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงทั่วทุกภูมิภาค ทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา การแพร่กระจายของข้อมูลสารสนเทศ และองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ที่มีการเชื่อมโยงกันแทบทุกประเทศทั่วโลกด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยและรวดเร็ว สภาพโลกาภิวัตน์เป็นปรากฏการณ์ที่สลายข้อจำกัดในมิติเวลาและพื้นที่ เกิดการเชื่อมโยงถึงกันอย่างไร้พรมแดน ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยในอนาคต ซึ่งหากประเทศไทยสามารถตั้งรับได้เป็นอย่างดี ประเทศไทยจะสามารถป้องกันปัญหาที่มาพร้อมกับกระแสโลกาภิวัตน์ สามารถพัฒนาและแข่งขันกับนานาประเทศได้ ในทางตรงข้ามหากประเทศไทยไม่ตระหนักและไม่ได้ตั้งรับกระแสโลกาภิวัตน์อย่างเท่าทันจะเกิดปัญหาตามมาอย่างมาก และอาจต้องเสียประโยชน์หรือถูกเอาเปรียบจากประเทศอื่นได้ ดังนั้น ประเทศไทยจำเป็นต้องตื่นตัว และเร่งพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ให้เท่าทันสภาพโลกาภิวัตน์โดยปัจจัยสำคัญที่สุด คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และสร้างองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งบทบาทหลักจะตกอยู่กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ที่ต่างต้องเร่งพัฒนากำลังคน ให้มีความสามารถ มีองค์ความรู้ที่จำเป็น มีทักษะการคิดมีทักษะการประกอบอาชีพ สามารถแก้ปัญหาของตนเอง

และสังคม เพื่อรองรับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้อย่างชาญฉลาด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550)

การศึกษาเป็นกลไกหลักในการพัฒนา ส่งเสริม ปลุกฝัง แนวความคิด ความรู้ ให้กับพลเมืองและสังคมโดยรวมของทุกประเทศ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นตัวแปรหลักของความสามารถในการแข่งขันระยะยาว (Long Term Competitiveness) การออกแบบการศึกษาจึงเป็นข้อต่อสำคัญของการพัฒนาประเทศในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสังคม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557) ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยผลักดันการเปลี่ยนแปลง การปฏิรูปการศึกษาในหลาย ๆ ประเทศ จะสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสถานศึกษา ดังนั้น การจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนสาขาวิชาการบริหารการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการผลิตและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาให้สามารถบริหารการศึกษาให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฯ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) การจัดการศึกษาของประเทศในทุกระดับล้วนให้ความสำคัญกับคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษาโดยมุ่งหวังให้ผลผลิต คือ นิสิต นักศึกษา เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถอย่างรอบด้านทั้งในเชิงวิชาการและในเชิงคุณธรรมจริยธรรมเพื่อออกไปเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในมิติต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม (เด่น ชะเนติยง, 2557)

การพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีหลักสูตรในการพัฒนาคนที่มีคุณภาพ ซึ่งหลักสูตรความหมายที่แคบของหลักสูตร คือวิชาที่สอน ส่วนความหมายที่กว้างของหลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้กับผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งเป็นทั้งทางตรงและทางอ้อม เมื่อพิจารณาความหมายของหลักสูตรแบบกว้างจะมีความเหมาะสมกับการจัดการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันนี้เพราะการจัดประสบการณ์การเรียนจะต้องมีความหลากหลาย ให้สอดคล้องกับสังคมข่าวสาร ซึ่งเป็นสังคมของการเรียนรู้ มีการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยความสะดวกที่ทางสถานศึกษาสามารถจัดได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมสามารถจัดได้ทั้ง ภายในและภายนอกสถานศึกษา (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554) หลักสูตรเป็นสิ่งชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมวลประสบการณ์แก่ผู้เรียน หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนแผนที่เดินเรือซึ่งบอกกับต้นหรือครูผู้สอนให้รู้ว่าจะต้องตั้งเข็มทิศไปทางใดและจุดมุ่งหมายปลายทางของการเรียนการสอน คืออะไรและระหว่างทางที่ไปจะต้องทำอะไรบ้าง เป็นต้นว่าต้องใช้สื่อหรือ

อุปกรณ์ช่วยหรือต้องมีการตรวจสอบประเมินผลหรือต้องปรับปรุงวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง ในการเรียนการสอนนั้นก็จำเป็นต้องทราบล่วงหน้าว่าจะได้เรียนรู้อะไร และจะได้รับผลอย่างไร นอกจากนี้จะต้องเตรียมการอย่างไร จึงจะสามารถเรียนรู้และได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย การที่การเรียนการสอนจะบรรลุผลได้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนจะต้องมีสิ่งที่จะช่วยกำหนดแนวทาง เพื่อให้แต่ละฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ได้สอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน (ปราโมทย์ จันทร์เรือง, 2552) อย่างไรก็ตาม จากรายงานการศึกษาเบื้องต้นของสภาผู้บริหารหลักสูตรการบริหาร การศึกษาแห่งประเทศไทย ซึ่งดำเนินงานโดยอาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) พบว่า หลักสูตรของแต่ละสถาบันแตกต่างกัน นอกจากนั้นในเรื่องของคุณภาพของการบริหารจัดการหลักสูตรยังมี ปัญหาในเรื่องคุณภาพและการขาดธรรมาภิบาล จากการจัดสัมมนาธรรมาภิบาลใน สถาบันอุดมศึกษาเพื่อหาทางออกปมขัดแย้งในสถาบันอุดมศึกษาไทย พบว่า การเปิดหลักสูตร พิเศษนำไปสู่ปมขัดแย้งในทศวรรษมหาวิทยาลัย แต่ที่เป็นปัญหามากที่สุดอยู่ในกลุ่มมหาวิทยาลัยราช ภัฏ (มรภ.) เปิดหลักสูตรพิเศษสาขาบริหารการศึกษาที่มีจำนวนผู้เรียนมากที่สุด ซึ่ง อภินันท์ จันตะนี และปรีชา วรารัตน์ไชย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาประสิทธิผลการบริหารจัดการ หลักสูตรระดับปริญญาเอกของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและของเอกชน พบว่า มีปัญหาเกี่ยว วิธีการบริหารจัดการหลักสูตรฯ ซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับการเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ และการสอบเค้าโครงหรือสอบปกป้องดุษฎีนิพนธ์ ทำให้สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งที่เปิด หลักสูตรจะต้องดำเนินการแก้ไขและดำเนินการให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (อภินันท์ จันตะนี และปรีชา วรารัตน์ไชย, 2551)

จากปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญสำหรับการจัดการศึกษาทุกระดับเป็นแนวทางหลักและองค์ประกอบในการจัดการเรียนรู้และประสบการณ์ทั้งหมดให้แก่ ผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาในทุกด้านทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และ สังคม สอดคล้องตามจุดมุ่งหมายที่พึงประสงค์ หลักสูตรที่ดีควรสนองต่อความต้องการของ สังคม และด้วยเหตุที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัด การศึกษามาก จะเห็นได้จากลักษณะการจัดการศึกษาของไทยทุกประเภทและระดับการศึกษา จากแนวคิดหลักการและความสำคัญของหลักสูตรดังกล่าว ผู้บริหารหรือผู้สอนและผู้มีหน้าที่กับ การศึกษาจึงมีความจำเป็นจะต้องศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร การบริหารหลักสูตรหรือการนำหลักสูตรไปใช้ รวมทั้ง การประเมินหลักสูตร เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพรวมทั้งการทำงานด้านวิชาการให้มีความสมบูรณ์ชัดเจน และมีคุณภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554) จากสภาพความเปลี่ยนแปลงและเหตุผลหลายประการทั้งเรื่องของการบริหารการศึกษา การพัฒนาผู้บริหารการศึกษาซึ่งจะต้องอาศัยหลักสูตรซึ่งมหาวิทยาลัยจะต้องพัฒนาระบบการบริหารจัดการหลักสูตรในการพัฒนาผู้บริหารการศึกษาให้สามารถผลิตผู้บริหารการศึกษาให้ตรงต่อความต้องการในการเข้าไปแก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษาของประเทศให้เจริญก้าวหน้า ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อที่จะได้แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรการบริหารการศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผน การตัดสินใจ การบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แข่งขันสู่นานาชาติได้ รวมถึงการมองเห็นทิศทางของการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เหมาะสมในอนาคตได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง“รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ” เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสารแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา

ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ข้อมูลเบื้องต้นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ศีษษาบทความและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดองค์ประกอบการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบจำลอง รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยมีองค์ประกอบ 4 ด้านคือ การวางแผนการ จัดองค์กร การอำนวยการ/การนำและการควบคุม/กำกับ/ติดตาม โดยการสังเคราะห์จากขั้นตอนที่ 1 นำมาสร้างรูปแบบจำลองด้วยการสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นในเรื่องความเหมาะสมของรูปแบบโดยอิสระ

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) กับผู้ทรงคุณวุฒิการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจงหรือวิธีบอกต่อ (Snowball) จำนวน 19 คน เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความคิดเห็นรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยซึ่งประกอบด้วยประธานและกรรมการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 100 คน เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติที่ผ่านการพัฒนาโดยผู้เชี่ยวชาญในขั้นตอนที่ 3

ขั้นตอนที่ 5 การสรุปและนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยการจัดทำเป็นรายงานผลการวิจัยเพื่อใช้ต่อไป

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ร่วมกระบวนการเทคนิคเดลฟายจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 18 แห่ง จำนวน 180 คน และกลุ่มประชากรในการประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ คือ ประธานและคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาซึ่งไม่ใช่ประชากรในกลุ่มที่ใช้ร่วมกระบวนการเดลฟายจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 20 แห่ง จำนวน 200 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ร่วมกระบวนการเทคนิคเดลฟายจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 18 แห่ง โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างแบบเจาะจงและเทคนิค สโนว์บอลได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน และกลุ่มประชากรในการประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ คือประธานและคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ใช้ร่วมกระบวนการเดลฟาย ใช้วิธีการวิธีการสุ่มแบบเจาะจงได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ชุด ดังนี้คือ

เครื่องมือชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเห็นปลายเปิดโดยอิสระเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบรูปแบบการวิจัย ในประเด็นต่อไปนี้

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์กร (Organization)
3. การอำนวยการ/การนำ (Directing/Leading)
4. การควบคุม/กำกับ/ติดตาม (Monitoring / Control)

เครื่องมือชุดที่ 2 ผู้วิจัยนำข้อความที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 1 ของผู้เชี่ยวชาญมาจำแนกและจัดกลุ่มข้อมูล แล้วจัดทำเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่ามาสร้างคำถามแบบประเมินค่า (Rating Scale Questionnaire) 5 ระดับ ซึ่งกำหนดค่าระดับคะแนนช่วงความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ

3. การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การหาคุณภาพเครื่องมือของแบบสอบถามชุดที่ 1

3.1 ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หลังการสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้วนำแบบสอบถามไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาพิจารณาเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา และผ่านการตรวจสอบผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) ทั้งนี้ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.81 แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือวิจัยนั้นสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และวัดได้ตรงคุณลักษณะของ

“แนวคิด” หรือคุณลักษณะของ “ตัวแปร” ที่ศึกษา และแบบสอบถาม ข้อคำถามที่สร้างขึ้นวัดในสิ่งที่ต้องการวัด ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตรงตามคุณลักษณะของตัวแปรที่ศึกษาที่ระบุไว้ในนิยามศัพท์เฉพาะ

3.2 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกลับกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วยประธานและกรรมการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน นำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยรวมทั้งฉบับ โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach, L. J., 1974) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือวัดมีความน่าเชื่อถือเมื่อนำไปวัดเรื่องเดียวกันซ้ำหลาย ๆ ครั้ง ก็ยังให้ผลคงที่ หรือสอดคล้องกันทุก ๆ ครั้ง หรืออธิบายอีกหรือความคงที่ของผลที่ได้จากการวัดด้วยเครื่องมือชุดเดียวกัน กับกลุ่มตัวอย่างชุดเดียวกัน ในเวลาที่แตกต่างกัน ก็ยังให้ผลของการวัดเท่ากัน

การหาคุณภาพเครื่องมือของแบบสอบถามชุดที่ 2

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ 19 คน ในแบบสอบถามชุดที่ 1 ที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.50 ลงมา สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบความถูกต้องด้านโครงสร้างเนื้อหาและภาษา เพื่อให้มีความสมบูรณ์ แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสม มีความถูกต้องก่อนนำไปใช้

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามด้วยเทคนิคเดลฟาย ดำเนินการดังนี้

4.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามด้วยเทคนิคเดลฟายการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์

4.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเพื่อประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบรูปแบบของการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของรูปแบบของการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหาร การศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มี องค์ประกอบหลัก 4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผน (Planning) มีองค์ประกอบย่อย จำนวน 14 องค์ประกอบ 2) ด้านการจัดองค์กร (Organization) มีองค์ประกอบย่อย จำนวน 13 องค์ประกอบ 3) ด้านการอำนวยการ/การนำ (Leading) มี องค์ประกอบย่อย จำนวน 14 องค์ประกอบ 4) ด้านการควบคุม/กำกับ/ติดตาม (Monitoring / Control) มีองค์ประกอบย่อย จำนวน 13 องค์ประกอบ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผน (Planning) คือ การคิดและการกำหนดการดำเนินการไว้ล่วงหน้าว่าจะต้องปฏิบัติอะไรก่อนหลังตามลำดับโดยละเอียด ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นการวางแผนในการบริหารหลักสูตรให้การดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบของการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหาร การศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏด้านการแผน ต้องมีการวางแผน ดังนี้ คือ 1) การวางแผนร่างหลักสูตร มีค่ามัธยฐาน 5.00 และพิสัยควอไทล์ ไม่เกิน 1.00 2) การวางแผนการใช้หลักสูตรมีค่ามัธยฐาน 5.00 และพิสัยควอไทล์ ไม่เกิน 1.00 และ 3) การวางแผนในการประเมินหลักสูตรและกำกับมาตรฐานหลักสูตรมีค่ามัธยฐาน 5.00 และพิสัยควอไทล์ ไม่เกิน 0.50

1.2 ด้านการจัดองค์กร (Organization) คือ การจัดองค์กรโดยการจัดตั้ง จัดโครงสร้าง มอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรมีการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรตามแผนการบริหารหลักสูตรในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัย พบว่ารูปแบบของการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหาร การศึกษาของมหาวิทยาลัย ราชภัฏด้านการจัดองค์กร ต้องมีการจัดองค์กร ดังนี้ คือ 1) การจัดองค์กรเพื่อร่างหลักสูตรมี ค่ามัธยฐาน 5.00 และพิสัยควอไทล์ ไม่เกิน 1.00 2) การจัดองค์กรเพื่อใช้หลักสูตรมีค่ามัธยฐาน 5.00 และพิสัยควอไทล์ ไม่เกิน 0.50 3) การจัดองค์กรเพื่อประเมินหลักสูตรและกำกับ มาตรฐานหลักสูตร มีค่ามัธยฐาน 5.00 และพิสัยควอไทล์ ไม่เกิน 1.00

1.3 ด้านการอำนวยการ/การนำ (Leading) คือ การที่ผู้บริหารได้มีการอำนวยการ สนับสนุน ส่งเสริม และร่วมดำเนินการให้การดำเนินการในองค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบของการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหาร การศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ด้านการอำนวยความสะดวก/การนำ ต้องมีการอำนวยความสะดวก/การนำ ดังนี้ คือ 1. การอำนวยความสะดวกเพื่อร่างหลักสูตร มีค่ามัธยฐาน 5.00 และพิสัยควอไทล์ ไม่เกิน 0.50 2. การอำนวยความสะดวกเพื่อใช้หลักสูตร มีค่ามัธยฐาน 5.00 และพิสัยควอไทล์ ไม่เกิน 1.00 3. การอำนวยความสะดวกเพื่อประเมินหลักสูตร กำกับมาตรฐานหลักสูตร มีค่ามัธยฐาน 5.00 และพิสัยควอไทล์ ไม่เกิน 0.50

1.4 ด้านการควบคุม/กำกับ/ติดตาม (Monitoring / Control) คือ การจัดระบบเพื่อกำกับติดตามให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างคุ้มค่าตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในขอบเขตของระยะเวลา งบประมาณ และทรัพยากร ได้อย่างมีคุณภาพเป็นไปตามการวางแผนที่ตั้งไว้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบของการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏด้านการควบคุม/กำกับ/ติดตาม ต้องมีการกำกับติดตาม/การควบคุม ดังนี้ คือ 1. การควบคุม/กำกับ/ติดตามเพื่อร่างหลักสูตร มีค่ามัธยฐาน 5.00 และพิสัยควอไทล์ ไม่เกิน 0.50 2. การกำกับติดตาม/การควบคุมเพื่อการใช้หลักสูตร มีค่ามัธยฐาน 5.00 และพิสัยควอไทล์ ไม่เกิน 1.00 3. การควบคุม/กำกับ/ติดตามเพื่อประเมินหลักสูตร และกำกับมาตรฐานหลักสูตร มีค่ามัธยฐาน 5.00 และพิสัยควอไทล์ ไม่เกิน 0.50

2. ผลการประเมินเหมาะสมองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้ง 4 องค์ประกอบรายด้าน ประชานและคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 100 คน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่ง ทั่วประเทศ ให้ความเห็นตรงกันว่า รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้ง 4 ด้านมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงตั้งแต่ระดับมากถึงมากที่สุด ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) 2) ด้านการจัดองค์กร มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) 3) ด้านการอำนวยความสะดวก มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) และ 4) ด้านการควบคุม/กำกับ/ติดตาม มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$)

อภิปรายผล

1. องค์ประกอบรูปแบบของการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มืองค์ประอบ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผน (Planning) มี 14 องค์ประกอบ 2) ด้านการจัดองค์กร (Organization) มี 13 องค์ประกอบ 3) ด้านการอำนวยการ/การนำ (Leading) มี 14 องค์ประกอบ 4) ด้านการควบคุม/กำกับ/ติดตาม (Monitoring / Control) มี 13 องค์ประกอบ ผู้วิจัยขอนำมาอภิปรายองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผน (Planning) คือ ผู้บริหารหลักสูตรจะต้องมีการคิดและการกำหนดการดำเนินการไว้ล่วงหน้าว่าจะต้องปฏิบัติอะไรก่อนหลังตามลำดับโดยละเอียด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการวางแผนเป็นสิ่งสำคัญ ผู้บริหารหลักสูตรเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดทิศทาง เป้าหมาย ของการจัดการศึกษาของสถาบันให้ชัดเจน เพราะทิศทางการทำงานเป็นสิ่งที่นำไปสู่ความสำเร็จของสถาบัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ ซึ่งกล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การวางแผน การควบคุมดูแล กำกับติดตามการจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร มีความสำคัญต่อการวางแผนงานวิชาการ การวางแผนการประเมินหลักสูตรจะเป็นเครื่องบ่งชี้คุณภาพการใช้หลักสูตร (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554) และสอดคล้องกับ โชติกา วงษ์ชวลิตกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารหลักสูตรในมหาวิทยาลัยเอกชน ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรในมหาวิทยาลัยเอกชน มีองค์ประกอบสาระสำคัญ ประกอบด้วยหน้าที่ทางการบริหาร 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การอำนวยการและการควบคุม และองค์ประกอบการบริหารหลักสูตร 3 ปัจจัย คือ การร่างหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตรและกำกับมาตรฐานหลักสูตร (โชติกา วงษ์ชวลิตกุล และคณะ, 2560) และสอดคล้องกับ Easton ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของคณบดีผิวดำที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยในมลรัฐทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ของ ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า คณบดีที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยโดยส่วนใหญ่ เป็นคณบดีที่เคยมีประสบการณ์ในการบริหารงานใน

สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษามาก่อน ทั้งการวางแผนงาน การจัดองค์กร และการบริหารงานบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Easton, William D., 1974)

1.2 ด้านการจัดองค์กร (Organization) คือ การจัดองค์กรโดยการจัดตั้ง จัดโครงสร้างมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรมีการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรตามแผนการบริหารหลักสูตรในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการบริหารหลักสูตรต้องจัดแบ่งหน้าที่และกระจายการทำงานของคนในองค์กรตามโครงสร้างงาน การทบทวนผลการดำเนินการและแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัย เป็นสากลและนำไปใช้ได้จริง สอดคล้องกับ โชติกา วงษ์ชวลิตกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารหลักสูตรในมหาวิทยาลัยเอกชน ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรในมหาวิทยาลัยเอกชน มีองค์ประกอบสาระสำคัญ ประกอบด้วยหน้าที่ทางการบริหาร 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การอำนวยความสะดวกและการควบคุม และองค์ประกอบการบริหารหลักสูตร 3 ปัจจัย คือ การร่างหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตร และกำกับมาตรฐานหลักสูตร (โชติกา วงษ์ชวลิตกุล และคณะ, 2560)

1.3 ด้านการอำนวยความสะดวก/การนำ (Leading) คือ การที่ผู้บริหารได้มีการอำนวยความสะดวก สนับสนุน ส่งเสริม และร่วมดำเนินการให้การดำเนินการในองค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารหลักสูตรจะต้องอำนวยความสะดวกโดยการสนับสนุนงบประมาณทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ อาคารสถานที่เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับ โชติกา วงษ์ชวลิตกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารหลักสูตรในมหาวิทยาลัยเอกชน ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรในมหาวิทยาลัยเอกชน มีองค์ประกอบสาระสำคัญ ประกอบด้วยหน้าที่ทางการบริหาร 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การอำนวยความสะดวกและการควบคุม และองค์ประกอบการบริหารหลักสูตร 3 ปัจจัย คือ การร่างหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตรและกำกับมาตรฐานหลักสูตร (โชติกา วงษ์ชวลิตกุล และคณะ, 2560) และสอดคล้องกับแนวคิดของ อภินันท์ จันตะนี และ 2887 ปรีชา วรารัตน์ไชย ซึ่งกล่าวว่า กระบวนการของการจัดการเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มีอยู่ 4 ขั้นตอน ดังนี้ คือ 1) การวางแผน (Planning) ด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน (Map out activities) เพื่อให้

บรรล่วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) การจัดการองค์กร (Organizing) (อภินันท์ จันตะนี และปรีชา วรารัตน์ไชย, 2551)

1.4 ด้านการควบคุม/กำกับ/ติดตาม (Monitoring / Control) คือ การจัดระบบเพื่อกำกับติดตามให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างคุ้มค่าตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในขอบเขตของระยะเวลา งบประมาณ และทรัพยากร ได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามการวางแผนที่ตั้งไว้ให้บรรล่วัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการนำผลการประเมินผลมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาหลักสูตรให้นำมาใช้ได้จริง และผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเช่น นักศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต และที่ปรึกษาของสถาบัน เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาปรับปรุงการบริหารหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ ได้กล่าวว่าการบริหารหลักสูตรเป็นการวางแผน การควบคุมกำกับดูแลการจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โครงการวิชาการที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตร และการสอนโดยสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนตามลักษณะธรรมชาติการเรียนรู้และตอบสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตรหลักการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2551) และสอดคล้องกับแนวคิดของ ลูอิส อัลเลน (Louis Allen) ซึ่งกล่าวว่าผู้ที่พยายามยกระดับการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ต้องใช้ด้วยกฎ 4 ประการ (POLC) คือ 1.วางแผน (Planning) 2.จัดองค์กร (Organizing) 3.นำองค์กร (Leading) 4.ควบคุมงาน (Controlling) (Louis Allan, 1973) และสอดคล้องกับ Sherman ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทการบริหารงานวิชาการของคณบดีในวิทยาลัยแห่งเมืองชิคาโก ผลการศึกษาพบว่า หน้าที่ความรับผิดชอบตามภารกิจของคณบดีที่สำคัญ คือ การเป็นผู้นำ ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การเป็นผู้นำในด้านการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน การเป็นผู้นำในด้านการเสนอผลงานทางวิชาการ การเป็นผู้นำในด้านการติดตามผลการศึกษา การเป็นผู้นำในด้านการติดตามและประเมินผลงาน (Sherman , Mary D., 1984)

2. ผลการยืนยันความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้ง 4 องค์ประกอบ มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงตั้งแต่ระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนเพื่อให้สอดคล้องกับเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก ผู้บริหารหลักสูตรต้องมีวิสัยทัศน์ ต้อง

มีแนวคิดที่มุ่งวางแผนพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่โดดเด่นและแตกต่างอย่างสร้างสรรค์ มีการวางแผนโดยการมีส่วนร่วมของทุกคนไม่ว่าจะเป็นบุคลากร นักศึกษา ตลอดจนผู้ใช้บัณฑิต มีการทบทวนแผนงานเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงตามสภาพสังคมระบบและบริบทต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อหลักสูตร มีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์และวิสัยทัศน์ รวมทั้งทบทวนหากพบว่า แผนงานที่ตั้งไว้องค์กรดำเนินการไปไม่ถึงตามแผน มีการกำหนดทิศทาง เป้าหมาย ของการจัดการศึกษาสถาบันให้ชัดเจน เพื่อทิศทางการทำงานเป็นสิ่งที่นำไปสู่ความสำเร็จของสถาบัน มีการจัดแบ่งหน้าที่และกระจายการทำงานของคนในองค์กรตามโครงสร้างงาน มีความตระหนัก ในการเปลี่ยนแปลง ให้มีความสำคัญและส่งเสริมสนับสนุนในการจัดทำเครื่องมือและพัฒนา เครื่องมือในการประเมินหลักสูตรให้ทันสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกแห่งการศึกษา เสมอ ต้องสนับสนุนงบประมาณทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ อาคาร สถานที่เพื่อการใช้หลักสูตร ต้องให้ความสำคัญกับการนำข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มาปรับปรุง แก้ไขหลักสูตรให้มีความเหมาะสม มีคุณภาพและทันสมัย เป็นผู้นำในการนำผลการ ประเมินผลมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาหลักสูตรให้นำมาใช้ได้จริง และรับฟังความคิดเห็นผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียเช่น นักศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต และที่ปรึกษาของสถาบัน เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาปรับปรุง การบริหารหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โชติกา วงษ์ชวลิตกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารหลักสูตรในมหาวิทยาลัยเอกชน ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหาร หลักสูตรในมหาวิทยาลัยเอกชน โดยผ่านการพัฒนาและตรวจสอบประเมิน มีองค์ประกอบ สาระสำคัญ ประกอบด้วยหน้าที่ทางการบริหาร 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การอำนวยการและการควบคุม และองค์ประกอบการบริหารหลักสูตร 3 ปัจจัย คือ การร่าง หลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตรและกำกับมาตรฐานหลักสูตร 4)แนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ และ 5)เงื่อนไขความสำเร็จ และผลยืนยันความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรในมหาวิทยาลัยเอกชน จากผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรในมหาวิทยาลัยเอกชนมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (โชติกา วงษ์ชวลิตกุล และคณะ, 2560) และสอดคล้องกับ อภินันท์ จันตะนี และปรีชา วรารัตน์ไชย ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ หลักสูตรระดับปริญญาเอกของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและของเอกชน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตรระดับปริญญาเอกในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และ

เอกชนในด้านการเปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาเอกเฉลี่ยอยู่ระดับมากถึงมากที่สุด ส่วนความคิดเห็นของผู้บริหารหลักสูตรต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตรระดับปริญญาเอกอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก (อภิรักษ์ จันทร์ตะนี และปรีชา วรรัตน์ไชย, 2551)

สรุป

โลกยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงทั่วทุกภูมิภาค ทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา การแพร่กระจายของข้อมูลสารสนเทศ และองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ที่มีการเชื่อมโยงกันแทบทุกประเทศทั่วโลกด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยและรวดเร็ว ดังนั้นประเทศไทยจำเป็นต้องตื่นตัว และเร่งพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ให้เท่าทันสภาพโลกาภิวัตน์ โดยปัจจัยสำคัญที่สุด คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และสร้างองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งบทบาทหลักจะตกอยู่กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ที่ต่างต้องเร่งพัฒนากำลังคน ให้มีความสามารถ มีองค์ความรู้ที่จำเป็น มีทักษะการคิดมีทักษะการประกอบอาชีพ สามารถแก้ปัญหาของตนเอง และสังคม เพื่อรองรับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้อย่างชาญฉลาด การศึกษาจึงเป็นกลไกหลักในการพัฒนา ส่งเสริม ปลูกฝัง แนวความคิด ความรู้ ให้กับพลเมืองและสังคมโดยรวมของประเทศ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นตัวแปรหลักของความสามารถในการแข่งขันระยะยาว (Long Term Competitiveness) การออกแบบการศึกษาจึงเป็นข้อต่อสำคัญของการพัฒนาประเทศในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ และสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยผลักดันการเปลี่ยนแปลง การปฏิรูปการศึกษาในหลาย ๆ ประเทศ จะสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสถานศึกษา ดังนั้น การจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนสาขาวิชาการ บริหาร การศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการผลิตและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาให้สามารถบริหารการศึกษาให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ

การพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีหลักสูตรในการพัฒนาคนที่มีคุณภาพ หลักสูตรเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมวลประสบการณ์แก่ผู้เรียน หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนแผนที่เดินเรือ ซึ่งบอกกับต้นหรือครูผู้สอนให้รู้ว่าจะต้องตั้งเข็มทิศไปทางใดและจุดมุ่งหมายปลายทางของการเรียนการสอน คืออะไรและระหว่างทางที่ไปจะต้องทำอะไรบ้าง อย่างไรก็ตาม พบว่า หลักสูตร

ของแต่ละสถาบันแตกต่างกัน นอกจากนั้นในเรื่องของคุณภาพของการบริหารจัดการหลักสูตร ยังมีปัญหาในเรื่องคุณภาพและการขาดธรรมาภิบาล จากการจัดสัมมนาธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อหาทางออกปมขัดแย้งในสถาบันอุดมศึกษาไทย พบว่า การเปิดหลักสูตรพิเศษนำไปสู่ปมขัดแย้งในทุกมหาวิทยาลัย แต่ที่เป็นปัญหามากที่สุดอยู่ในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ (มรภ.) เปิดหลักสูตรพิเศษสาขาบริหารการศึกษาที่มีจำนวนผู้เรียนมากที่สุด ซึ่ง พบว่า มีปัญหาเกี่ยววิธีการบริหารจัดการหลักสูตรฯ จากสภาพความเปลี่ยนแปลงและเหตุผลหลายประการทั้งเรื่องของการบริหารการศึกษา การพัฒนาผู้บริหารการศึกษาซึ่งจะต้องอาศัยหลักสูตรซึ่งมหาวิทยาลัยจะต้องพัฒนาระบบการบริหารจัดการหลักสูตรในการพัฒนาผู้บริหารการศึกษาให้สามารถผลิตผู้บริหารการศึกษาให้ตรงต่อความต้องการในการเข้าไปแก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษาของประเทศให้เจริญก้าวหน้า ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อที่จะได้แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรการบริหารการศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผน การตัดสินใจ การบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แข่งขันสู่นานาชาติได้ รวมถึงการมองเห็นทิศทางของการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เหมาะสมในอนาคตได้ โดยการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ 2 ข้อ คือ เพื่อศึกษาองค์ประกอบและประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้เทคนิคเดลไฟโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบ และประเมินความเหมาะสมโดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกรรมการบริหารหลักสูตร จำนวน 100 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่ารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน (Planning) มีองค์ประกอบย่อย จำนวน 14 องค์ประกอบ 2) ด้านการจัดองค์กร (Organization) มีองค์ประกอบย่อย จำนวน 13 องค์ประกอบ 3) ด้านการอำนวยการ/การนำ (Leading) มีองค์ประกอบย่อย จำนวน 14 องค์ประกอบ 4) ด้านการควบคุม/กำกับ/ติดตาม (Monitoring / Control) มีองค์ประกอบย่อย จำนวน 13 องค์ประกอบ และจากการประเมินความเหมาะสมโดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประธานและกรรมการบริหารหลักสูตรพบว่า มี

ความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติได้จริงทุกด้าน สอดคล้องกับทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

1.1 ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาสามารถนำแนวทางนี้ไปสำรวจเพื่อค้นหาจุดอ่อนในด้านคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาในองค์กรของตนเองเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงงานเพื่อประโยชน์ของงานด้านการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

1.2 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา ต้องได้รับการสนับสนุนให้มีสิ่งสนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานบริหารหลักสูตรในรูปแบบต่าง ๆ และที่สำคัญคือประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ต้องมีแสดงบทบาทในการอำนวยความสะดวกและควบคุมการพัฒนาการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษาของตนเองอย่างจริงจัง จึงจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏด้วย เพราะในการบริหารจัดการหลักสูตร คณะกรรมการบริหารหลักสูตรทุกคนเป็นฟันเฟืองหลักที่ช่วยขับเคลื่อนให้บริหารหลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ดังนั้นการที่สถานศึกษาจะบรรลุวัตถุประสงค์การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาพัฒนาได้ต้องเริ่มจากการพัฒนาคณะกรรมการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาก่อนเป็นอันดับแรก

2.2 ควรมีการติดตามผลการนำรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสู่การปฏิบัติจริง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรให้เกิดคุณภาพอย่างแท้จริงและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- โชติกา วงษ์ขวลิตกุล และคณะ. (2560). รูปแบบการบริหารหลักสูตรในมหาวิทยาลัยเอกชน. วารสารวิชาการรวมสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 15(3), 185-194.
- เด่น ชะเนติยง. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วารสารวิชาการคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย มหาวิทยาลัยมหิดล, 10(3), 550-558.
- ปราโมทย์ จันทรเรือง. (2552). เอกสารคำสอนรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2551). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อาร์ แอนด์ ปรินท์ จำกัด.
- _____. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อาร์ แอนด์ ปรินท์ จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). รายงานการวิจัยเรื่อง ผลกระทบโลกาภิวัตน์ต่อการจัดการศึกษาไทยใน 5 ปี ข้างหน้า. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ออฟเซ็ท เพรส จำกัด.
- _____. (2552). รายงานการวิจัยเรื่อง ผลกระทบโลกาภิวัตน์ต่อการจัดการศึกษาไทยใน 5 ปี ข้างหน้า. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ออฟเซ็ท เพรส จำกัด.
- _____. (2557). รายงานการวิจัย แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ออฟเซ็ท เพรส จำกัด.
- อภินันท์ จันตะนี และปรีชา วรรัตน์ไชย. (2551). การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตรระดับปริญญาเอกของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- Cronbach, L. J. (1974). Essential of Psychological Testing. New York: Harper&Row.
- Easton, William D. (1974). Survey of the Characteristics of the Successful Black Deans in Predominantly in the Southeastern United States. Dissertation Abstracts International.
- Louis Allan. (1973). Successful Sport Management. United Sates: Michie.

Sherman , Mary D. (1984). The Role of the Academic Dean in the City of Colleges of Chicago : A Comparative Study. Dissertation Abstracts International.